

Akik ismerték Szókefalvi-Nagy Bélát A matematikának nincs vége

Kétszer kettő néha öt – egy szól a slóger. A matematikában azonban kétszer kettő mindig négy. A matematikusok viszont ma ennél jóval bonyolultabb kérdéseken török a fejüket. Ez a tudomány napjainkra olyan sok ágra szakadt, hogy szinte lehetetlen átlátni az egészét. Az egyik terület, a funkcionális analízis és annak alkalmazásai volt a témája az ezen a héten Szegeden tartott konferenciának, amelyre a világ minden részéből érkeztek tudósok. A tavaly elhunyt Szókefalvi-Nagy Béla professzornak emléket állító konferencia szünetében négy matematikussal – Korányi Ádámmal, a New York-i egyetem professzorával, a román származású Ciprian Foias-szal, az Indiana egyetem oktatójával, az egyik római egyetemen tanító Zsidó Lászlóval és a texasi Ronald Douglas professzorral – beszélgetünk.

Milyen érzés volt együtt dolgozni Szókefalvi-Nagy Bélával professzorral?

K. Á.: – A professzort 1950-től ismerem, akkor kezdtem egyetemre járni Szegeden. Tanítványként szedtem mellé, és 1956-ig nagyon sokat beszélgettem vele. Utólag eloládoztam, könyveit eloládoztam, ismerték voltak, különösen a negyvenes éveken megjelent bevezető jellelő tankönyve, amelyet még fiatalon írt.

C. F.: – 1957-ben kezdtem együtt dolgozni levelezés útján. Az első két levelet Szókefalvi professzor írta, aztán a harmadiktól kezdve beszélgettem tizenegy vagy tizenhármas leveleket. Az egyikben megkértem egy hibát. Akkor írt, hogy az azt mondta, mi lenne, ha lenne egy könyv, mert már nagyon sok anyag összegyűlt. Aztán a közös munkánk intenzíven folytatódott a nyolcvanas évek végéig. Az együttműködés megszakadásának egyik oka szerintem az volt, hogy Béla nem érdekelte a matematikai elméletek alkalmazása, én viszont ezzel szerettem foglalkozni.

Zs. L.: – Bukarestben tanítottam Foias professzor mellett, és rajta keresztül ismertem meg Szókefalvi-Nagy Bélát bukaresti látogatásai alkalmával. Sok jó tulajdonságát megfigyeltem: fegyelmezettség, pontosság jellemezte a matematikában, az írásban, az előadásban, és azon kívül élet egyéb területein is. Ha neki tanácsért fordult hozzá, mindig meghallgatta.

R. D.: – Az ő könyveiből,

cikkeiből tanultam, és konferenciákon találkoztam vele világszerte. Egyszer, 1971-ben Magyarországon is meg látogattam.

Milyen irányba fejlődik ma a matematika?

K. Á.: – A matematika kérdései gyakran több száz éves kérdések, amelyek közül ebben a században elég sokat megoldottak, de rengeteg maradt nyitva. A matematika fejlődésével pedig újabb kérdések merülnek fel, s ez valószínűleg mindig így lesz, nem érünk el sohasem egy pontot, amikor azt mondhatjuk, hogy a matematika be van fejezve. Ahogy az új matematika a régre épül, egyre komplikáltabbá válik, még az ahhoz értőknek is egyre nehezebb megmagyarázni a friss eredményeket, és olyan sok ágra szakadt ez a tudomány, hogy ma már szinte lehetetlen átlátni az egészet.

C. F.: – A matematika nagyon tág terület. Két nagy részre osztható: egyszerű és alkalmazott matematikára. Egyesek az élet különböző területein alkalmazzák a matematikát, mások a kutatásaikhoz használják.

R. D.: – Ma már sokféle matematika van. Ez nagyon dinamikusan fejlődő terület, amelyet a társadalomtudományokban, a fizikában, a biológiában is alkalmaznak. Az egyszerű és az alkalmazott matematikát a számítógép fejlődésének köszönhetően ma már számtalan módon lehet művelni.

Hogyan kell elképzelnie a laikusnak egy matematikus munkáját?

K. Á.: – A matematikus munkája inkább hasonlít a sakkfeladvány vagy a keresztrejtvény-fejtéshez, mint egy számoszlop összeadáshoz. Új ideákat keresünk és találunk, vagy egyszerűsítjük a régi elméleteket, amivel az egész tudomány könnyebben megközelíthetővé válik.

Gyakran jönnek össze konferenciák?

R. D.: – A matematikusok elektronikus úton, e-mailen, faxon, telefonon állnak kapcsolatban egymással, de arra is szükség van, hogy az emberek személyesen is találkozzanak. A hatékony kommunikáció számomra azt jelenti, hogy az emberek ismerik egymást. Ezért tartunk konferenciákat. Egy-egy területen egy-két tucat konferenciát is rendeznek évente, de nem mindegyikre megyünk el valamennyien.

K. Á.: – Ugyanakkor vannak régivágású emberek, mint én, akik tartanak az e-mailtől, a fiatalabb generáció számára viszont olyan hétköznapi, mint másnak az autót.

Hegedűs Szabolcs

Matematikusok egymás között. Korányi Ádám, Ronald G. Douglas, Ciprian Foias és Zsidó László professzorok a szegedi konferencián. (Fotó: Nagy László)

A Bika-tavi bűzhegy egy a sok közül Szeged a vadlerakók városa

Kincsek a szemétkben. Az egyik hozza, a másik viszi. (Fotó: Karnok Csaba)

Szegeden több mint 150 vadlerakót tart nyilván a Környezetgazdálkodási Kht. Hiba hordja el a szemetet, az újratermelődik. Hulladékudvarokat kellene építeni a helyükre, ám nem olyan könnyű megszerezni a területet. Ami vadlerakónak „jó”, hulladékudvarnak nem...

Baktóban 10-20 millió forintot érő házak között haladunk el lépésben az autótól, amikor a Ladvánszky utcáról balra a Tölgyfa utcába fordulunk. Ekkor éppen szembenézünk a városossal. Elhagyjuk az utolsó sarki házikót is, még megyünk körülbelül harminc métert, és elénk tárul a látvány, egész tudomány könnyebben megközelíthetővé válik.

Ez itt egy vadlerakó. A hátunk mögött németországi színvonalat meghaladó építmények, előttünk a legsötétebb Balkán, pontosabban még valami annál is rosszabb.

Móra Ferenc kedvenc helyén

A vadlerakó mögött a Városgondnokság bezárt raktára, jobbra az a bizonyos nyári napközi tábor, a Napsugár. Ott éppen arra tanítják a gyerekeket, hogyan vigyázzuk környezetünket. (Dr. Kürti Béla régész telefonon azt meséli el nekem, a vadlerakó helyén szarmata temető van, a múzeum a feltárást tervezi. Ott áll még az a tölgyfa is, amely alatt Móra Ferenc ült – egy fénykép tanúsága szerint.) Roggyantabbnál rogyantabb autók közelítenek, majd látva, hogy fotózunk, gyorsítanak. Több biciklis azonban nem zavartatja magát: guberálnak – az arcon átszellemültek, mint az igazi kincsvadászok.

Munkatársunktól

Egy egy évvel ezelőtt elkövetett apátfalvi rablás tetteseinek kilitére derült fény a napokban. Tavaly május 25-én este hét óra körül három férfi hatolt be egy házba, az ott élő házaspárt bántalmazták, tőlük pénzt követeltek, a férj kezét összekötötték. Mivel a lakásba érkező szomszéd a rablókat megzavarta, a támadók elmen-

Sajnos, lepakolni nem jön senki, de ha jönne, sem mutatkozna be nekünk.

A Környezetgazdálkodási Kht. minden héten több száz köbméter szemetet szállít el innen (általában pénteken), a területet fölgereblyézi. Majd a hét végén kezdődik minden elölről.

– A Környezetgazdálkodási Kht.-nak nem az a dolga, hogy minden hulladékot összeszedjen – mondja Szolnoki László, a cég műszaki igazgató-helyettese. – Csak azoktól kellene elvinnünk a szemetet, akik fizetnek. Mégis megteszük, mert ha nem így lenne, már ellepte volna a várost a hulladék. Évi 30 ezer köbméter szemetet viszünk el a vadlerakókból, ez 10 millió forintot ér. Kilencmillió a tárolgatott összeg, a többi nekünk kell kigazdálkodnunk a parkfelújításokból, szökőkút-üzemeltetésből, valamint játszótérek felújításából.

Árulkodó szemét

A kht.-nak az sem lenne feladata, hogy följelentéseket gyártson (erre a közterület-felügyelet szakosodott). Mégis kénytelen. Évente 700 ilyen papír indul el útjára – de nem minden esetben szabnak ki szabálysértési bírságot. A Környezetgazdálkodásnak szép kis fotógyűjteménye is van, rajtuk rendszámról azonosítható IFA-kkal, a vállalkozók nevével, cégével. Egy baj van: a környezetgazdálkodás nem hatóság.

– Ha az illetékes hatóság nagyon akarná, föl tudná deríteni a tetteseket, hiszen a hulladék árulkodik a gazdájáról – teszi hozzá Szolnoki László.

Illusztrációként főlemez egy Retek utcai folyószámla-kivonatot, valamint egy

tápepi, Pajtás utcai gyógyszerreceptet... Sajnos, a döglött borjúra nincs ráírva a gazdája neve.

Miközben ezt a riportot írom, fölhív Rácz Lajos a Duda utcából, hogy a Bak-tói csatorna Füge sori átvezetésén nem tud átfolyni a víz – tetemek miatt. Vajon ehhez a problémához meging mint melyik cégnek kell kiszállnia – ingyen és bérmentve?

A városban különben 150 körüli a vadlerakók száma, ezeket a kht.-nál térképen jelölik. A Bika-tól elindulva még megnézzük néhány ilyen bűzhegyt, az egyiket a Sárgatöltesen. Ez a baktói kiskertek mögött van, olyan úton közeledünk meg, amit csak a bennfentesek ismerhetnek. Például a kiskertek gazdái, akiktől a kht. – kötelező szemétszállításról szóló városi rendelet ide vagy oda – képtelen pénzt behajtani, mondván, náluk nem keletkezik hulladék.

A vétnel kiskert-tulajdonosok legutolsó levelüket az ÁNTSZ-hez írták június 1-jei dátummal, a bűzre, a patkányokra hívják föl a figyelmet. (Névszer a szerkesztőségben.)

De van itt építési törmelék is. Ezen állítólag napi 100 ezer forintot is megkereshet az a vállalkozó, akik egy konténernyi szemét elszállításáért 6000 forintot kaszál. Hiszen csak néhány liter gázolaj a költség a fuvaron, s ha a lelkiismerete elbírja, nem kell a törmelék és a környezetszennyezés között sem az összefüggéseket keresgélne.

(A Környezetgazdálkodási Kht.-tól rendelhető törmelékes konténer ára – szállítással együtt – 2900 forint, őrirtartalma 2,4 köbméter.)

Havi 610 forint

Látunk ártatlan tekintetű öregembereket, akik egy-két karónak lecsupasított fával lépnek ki magabiztosan a kiserdőkből. Ha belegondolunk, elég naponta csak egy-két fát kivágniuk ahhoz, hogy itt tíz év múlva ne legyen erdő.

A vadlerakókhoz közeli helyeken a Környezetgazdálkodási Kht. hulladékudvarok építését tervezi – amennyiben sikerül megszerezni a területet, ami nem könnyű. Ezekbe a lakosság ingyen viheti a szemetét, azt lebetonozott helyen, fedett konténerekben gyűjtik. Az emberek mégsem ide, hanem a természetbe hordják a szemetüket. Furcsa egy mentalitás.

– És még furcsább az, hogy amikor 138 forintért olyan 50 literes hulladéktróló zsákot lehet vásárolni a Stefánián lévő ügyfélszolgálati irodákban, amiket a kukák mellől elszállít a cég, az emberek mégsem ezt teszik – fejtegeti Bakacsi Zoltán, a kht. szállítási és logisztikai csoportvezetője. – Inkább autó csomagtartójába, biciklire pakolják a holmit és bezúditják az erdőbe, a tavakba, a gödrökbe.

Az a bizonyos európai szemlélet lassan formálódik. Míg azt mindenki pontosan tudja, hogy vízdfjat, telefonszámlát fizetni kell, a havi 610 forintot sajnálja a szemét elszállításáért, megsemmisítéséért.

Öröm az ürömben, hogy ebben a hónapban 10 ezer forint helyett már 150 ezret kell fizetnie szabálysértési bírság címén annak, akit rajtakap a hatóság.

Fekete Klára

Bombariadó a Tesco-ban: vakláрма volt

Munkatársunktól

Tegnap, pénteken délután 4 és 6 óra között bombariadó miatt kiürítették a szegedi Tesco áruházat. A rendőrség nagy erővel a helyszínre érkezett, ám kiürült: újfént vakláрма volt a riasztás. Aki akkortájt szeretett volna hétvégére bevásárolni a családjának, azt üres parkoló, odakint sétáló alkalmazottak fogadták. Arról egyelőre nincs információ, mekkora bevétel-kieséssel járt az áruház számára ez az otromba tréfa, a legnagyobb csúcsban, péntek délután. A Tesco-t csak 6 óra tájban nyitották ki újra.

Hoffmann a Premierben

Munkatársunktól

A Globe-TV Premier című színházi műsorában ma 22 órától Offenbach Hoffmann meséi című operájának közreműködőivel készült beszélgetéseket és a Dóm téri előadásból felvett részleteket láthatják a nézők. A szerkesztő-riporter: Pacsika Emília. Ismétlés jövő csütörtökön 22 órakor.

Babák és a napfogyatkozás

Munkatársunktól

A szegedi ifjúsági szakorvosi rendelő szemészei felhívják a szülők figyelmét arra, hogy a napfogyatkozás idején csecsemőiket, illetve kicsi gyerekeiket ne vigyék ki a szabadba. Szemüket még a boltokban kapható szemüvegek sem védik meg a nap káros sugaraitól. A kicsik látóidegének roncsolódása nemcsak gyógyszerekkel, de még műtéttel sem gyógyítható.

Csillagász Szatymazon

Munkatársunktól

Ma, szombaton a szatymazi művelődési házban előadást hallgathatnak meg az érdeklődők a napfogyatkozásról. Az este 7 órakor kezdődő rendezvényen Mizser Attila csillagász beszél a jelenségről és szerepéről. A napfogyatkozás idején, augusztus 11-én a szatymazi fiatalok ellátogatnak a Fehér-tóra. A kilátónál Vetrik Róbert biológus vezetésével megfigyelhetik, miként reagálnak a madarak erre a nem mindennapos jelenségre.

ÓRA-ÉKSZER
1950
OREX
KERESKEDŐHÁZ Rt.
Fantasztikus nyári engedmények az OREX-nél!
Sokféle karóra, fali- és ébresztőóra
10, 20, 30%-os árengedménnyel augusztus 22-ig!
Minőség, megbízhatóság, garancia! OREX!
Szeged,
Tisza Lajos krt. 40.
Szeged, Kárász u. 13.
Szeged, Jókai u. 1.

Elfogott rablók, tolvajok

kültek. A nyomozást siker koronázta: az ügyben gyanúsítottként hallgatták ki a 20 éves Sz. J., a 25 éves K. P. és Sz. S. magyarországi és apátfalvi lakosokat, akik beismerték vallomást tettek, s őrizetbe vették őket. A Szegedi Rendőrkapitányság 16 rendbeli lopás és 6 rendbeli visszaélés közokirattal gyanúja miatt indított eljárást B. S., 27 éves szegedi lakos ellen. B. S.

idén júliusban a Cserepes sor környékén leparkolt személykocsikat törte fel rendszeresen, s amit azokban talált, elvitte. Többek között mobiltelefont, élelmiszereket, műszaki cikket, orvosi műszereket, személyi igazolványt és más iratokat is „zsákmányolt” ezzel a módszerrel, összesen több mint 700 ezer forint értékben. B. S-t őrizetbe vették.